

31/93

Kontrolní závěr z kontroly vybraných kapitol státního rozpočtu - Kancelář prezidenta republiky.

Uvedená kontrola byla zařazena do plánu kontrolní činnosti NKÚ na II. pololetí 1993 pod č. 31/93.

Kontrolou byla prověřena účelnost a hospodárnost čerpání rozpočtových prostředků a hospodaření se státním majetkem.

Kontrola za rok 1993 byla provedena u rozpočtové organizace Kancelář prezidenta republiky - jako správce rozpočtové kapitoly. Pro případnou potřebu získání souvisejících materiálů bylo kontrolováno osobou i Ministerstvo financí (dále jen MF), kde však nebylo nutné žádné skutečnosti kontrolovat.

Kontrolu provedla skupina kontrolorů Odboru státního rozpočtu NKÚ v období od září 1993 do března 1994.

Námítky ke kontrolnímu protokolu Kancelář prezidenta republiky nepodala.

K o l e g i u m Ú ř a d u na svém zasedání dne 3. května 1994

s c h v á l i l o usnesením č. 9/IX/94
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

Kancelář prezidenta republiky (dále jen Kancelář)

1. a) porušila ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí České republiky (rozpočtová pravidla republiky), ve znění pozdějších předpisů:
"Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce, a to k účelům, ke kterým byly určeny.";

b) současně porušila ustanovení § 41 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1990 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu ČR a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací:

"... rozpočtová organizace zúčtuje na vrub rozpočtu ... na běžný rok jen ty výdaje, které se hospodářsky týkají tohoto roku ...";

2. porušila ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1990 Sb.:

"Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna dbát, aby ... plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejhospodárnějším způsobem a aby efektivně využívala rozpočtových prostředků. Rozpočtové prostředky může užívat jen k účelům, pro které byly určeny, a to na krytí nezbytných potřeb ... k zajištění nerušeného chodu organizace ...";

3. porušila ustanovení § 7 odst. 1 a § 11 odst. 1 a 2 zákona č. 563/1991 Sb.:

"Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.";

§ 11 podrobně stanoví povinné náležitosti účetních dokladů (označení, popis obsahu, peněžní částku nebo údaj o množství a ceně, data, podpisy odpovědných osob atd.);

4. a) porušila ustanovení § 7 odst. 1 a 3 zákona č. 563/1991 Sb.:

"Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem."

"Účetnictví účetní jednotky je vedeno průkazným způsobem, jestliže účetní jednotka účetní případy a účetní zápisy o nich doložila nebo prokázala předepsaným způsobem ...";

b) současně porušila vlastní interní předpis, Příkaz Kancléře ze dne 1. 3. 1992, o oběhu účetních dokladů, a to v ustanovení čl. 3 odst. 1:

"... má-li faktura závady v obsahu nebo neobsahuje-li všechny náležitosti, vrátí příslušný odbor fakturu doporučeným dopisem ... dodavateli.";

c) dále porušila článek 3 interní Směrnice vedoucího Kanceláře prezidenta ČSFR o disposičním oprávnění a kontrole účetních operací (č. j. 400.684/91). Směrnice ukládá další podrobnější povinnosti pracovníkům, kteří mají provádět kontrolu věcné správnosti účetních operací (zda odpovídají hospodářské smlouvě, ověřovat množství a kvalitu, druh, termín dodávky, cenu, případně specifické náležitosti dle smlouvy);

5. porušila ustanovení § 29 odst. 1 a § 30 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb. a zároveň čl. 2 odst. 4 a 5 interní směrnice pro postup při provádění inventarizací hospodářských prostředků a kulturních památek Kanceláře, kde se stanoví:

– § 29 odst. 1: *"Účetní jednotky inventarizací ověřují ..., zda stav majetku a závazků v účetnictví odpovídá skutečnosti."*

– § 30 odst. 1: *"Skutečné stavy majetku a závazků se zjišťují inventurou fyzickou u majetku hmotné povahy, popřípadě nehmotné povahy, nebo dokladovou u závazků a u ostatních složek majetku, u nichž nelze provést fyzickou inventuru; tyto stavy se zaznamenávají v inventurních soupisech, které musí být podepsány osobou odpovědnou za provedení inventarizace."*;

6. porušila ustanovení článku VI Zákaz kompenzace Účtové osnovy a postupů účtování pro rozpočtové a příspěvkové organizace a obce (dále jen Účtová osnova):
"V účetnictví a v účetní závěrce účetní jednotky je zakázáno kompenzovat majetek a závazky, náklady a výnosy ...";
7. porušila ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech:
"Platem se rozumí peněžitá plnění poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnanci za práci ...";
8. porušila nařízení vlády ČR č. 253/1992 Sb., o platových poměrech zaměstnanců orgánů státní správy, některých dalších orgánů a obcí, a interní Zásady platového systému Kanceláře v těchto ustanoveních:
- § 2 odst. 3 nařízení vlády: *"Zaměstnanec se zařadí do jednoho z deseti platových stupňů v závislosti na délce praxe započtené zaměstnavatelem podle § 5."*;
 - § 4 odst. 1 nařízení vlády a čl. II odst. 1 písm. a) a c) Zásad platového systému:
"Zaměstnanec zařadí zaměstnavatel do té platové třídy, ve které je v katalogu zařazena nejnáročnější práce, jejíž výkon zaměstnavatel na zaměstnanici požaduje ..."
"Zaměstnanec se zařazuje do jedné z 12 platových tříd na základě nejnáročnější práce, vyplývající z určené pracovní náplně ..."
"Název funkce bude odvozen z charakteristiky pracovní činnosti (popisu práce) ... (nebudou se používat názvy funkcí např. VORS, odb. rada atp.).";
 - § 5 odst. 1 písm. a), b) a odst. 2 nařízení vlády:
"Do doby rozhodné pro zařazení zaměstnance do platového stupně (dále jen započitatelná praxe) příslušné platové třídy započte zaměstnavatel dobu
a) praxe v oboru požadované práce dosažené po ukončení stupně vzdělání stanoveného v katalogu ...,
b) jiné praxe v závislosti na míře jejího využití pro úspěšný výkon požadované práce, nejvýše však v rozsahu dvou třetin ..."
"Praxí v oboru požadované práce se pro účely tohoto nařízení rozumí výkon práce, pro kterou jsou potřebné znalosti stejného nebo obdobného zaměření jako pro výkon požadované práce.";
 - § 12 nařízení vlády:
"Platový tarif ve vyšším platovém stupni přísluší zaměstnanci od prvního dne měsíce, v němž dosáhl stanovené doby započitatelné praxe.";
- čl. V odst. 4, 5 interních Zásad platového systému:
"Osobní příplatek lze přiznat nově přijatému zaměstnanci po třech měsících od nástupu (nestanoví-li se dále jinak)."
"Výjimku z předchozího odstavce může povolit pouze vedoucí Kanceláře.";
9. porušila ustanovení § 6 písm. a) vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, a ustanovení čl. III účtové třídy O - Účtové osnovy: *"... Organizace jsou povinny hospodařit s národním majetkem s péčí řádného hospodáře, zejména jsou povinny národní majetek zajistit, sepsat, ocenit a vést v předepsané evidenci ..."*
"Investiční majetek se v souladu se zákonem oceňuje pořizovací cenou, cenou pořizení a vlastními náklady.";
10. porušila ustanovení § 7 odst. 3 a § 8 odst. 3 vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb.:
"K rozhodnutí o přebytečnosti nebo neupotřebitelnosti národního majetku musí být dodatečně připojen doklad o tom, jak bylo s majetkem naloženo."
"Neupotřebitelný národní majetek, u něhož je zřejmé, že jej nemohou využít ... organizace, ani občané, ... se fyzicky zlikviduje.";
11. nedodržela ustanovení čl. 2 odst. 4 Postupu pro realizaci investičních výdajů a investičních dotací ze státního rozpočtu ČR, vydaného MF ČR pod č. j. 113/39 466/1991, a odst. 4 jeho Přílohy č. 2:
"Systémové dotace nelze použít k jiným účelům, než bylo určeno."
*"Pro čerpání investičních prostředků státního rozpočtu se ... zřizují ... účty:
... předč. 916 - individuální dotace ze státního rozpočtu poskytované v pravomoci ústředního orgánu (rozpis systémových dotací) ..."*;
12. nedodržela usnesení vlády č. 663 ze dne 27. 11. 1992, o státním rozpočtu ČR, v němž se pro organizace stanoví povinnost
a) do 15 dnů po schválení státního rozpočtu v ČNR rozepsat objemy schválených ukazatelů a stanovit další ukazatele,
b) do 29. 1. 1993 předložit místopředsedovi vlády a ministru financí přehled o rozdělení investičních prostředků.

O d ů v o d n ě n í :

K bodu 1

Kancelář neoprávněně uhradila z rozpočtových prostředků roku 1993 výdaje v zjištěné výši 769 753,30 Kč, které se hospodářsky týkaly roku 1992. Jednalo se například o:

- výdaje v celkové výši 280 542,- Kč za opravu Severního parkánu Pražského hradu;
- výdaje v celkové výši 142 000,- Kč za Kartogram stavebně historického průzkumu Pražského hradu - sekce 2 A, část 1;
- výdaje ve výši 20 836,- Kč za zámečnický materiál a nářadí;
- výdaje ve výši 4 500,- Kč za konferenční tlumočení na summitu KBSE v Helsinkách, konaném v červenci 1992;
- výdaje ve výši 6 600,- Kč za úklid katedrály sv. Víta v listopadu a prosinci 1992 (hrazené paušální částkou);
- výdaje ve výši 279,- Kč za stravné pracovníka Kanceláře při pracovních cestách uskutečněných v období od 1. 7. do 10. 12. 1992;
- výdaje ve výši 260,70 Kč za pohoštění ve dnech 4. 11. až 21. 12. 1992.

K bodu 2

Uvedené ustanovení bylo porušeno neoprávněným použitím rozpočtových prostředků, a to:

- čerpáním prostředků systémových dotací ve výši 5 129 689,- Kč na úhradu provozních výdajů v období od 12. 7. 1993 do 10. 12. 1993, kdy byly použité prostředky vráceny;
- úhradou částky 2 500,- Kč za koncert při slavnostním setkání pracovníků Kanceláře;
- úhradou 50,- Kč stravného řidiči, který předložil vyúčtování služební cesty za den 6. 4. 1993 v tuzemsku, přestože v tento den konal a vyúčtoval služební cestu do SRN;
- úhradami tzv. spropitného obsluhám restaurací ve zjištěné výši 218,10 Kč, proplácenými pracovníkům Kanceláře na základě čestného prohlášení;
- úhradou stravného pracovníkům Kanceláře ve zjištěné výši 1 016,- Kč na základě nepravdivých údajů uvedených při vyúčtování pracovních cest, kde si pracovníci stravné vyúčtovali, přestože jim bylo dle dokladů poskytnuto stravování bezplatně;
- úhradou pohoštění pro pracovníky Kanceláře a pracovníky hotelu Zámek ve Velké Bystřici ve výši 1 500,- Kč, označené jako "jisté poděkování za vstřícné chování pracovníků hotelu" při pobytu prezidenta;
- úhradou občerstvení ve výši 3 912,80 Kč pracovníkům Kanceláře, kterým byly současným vyúčtováním nároků z pracovních cest a vyúčtováním uskutečněných výdajů v hotovosti překročeny nároky pracovníků dle zákona č. 119/1992 Sb., o cestovních náhradách, ve znění pozdějších předpisů;
- úhradou částky 2 660,- Kč za činnosti, které nebyly předmětem smluvního ujednání uzavřeného Kancelářem ve smlouvě o dílo ze dne 5. 10. 1993.

K bodu 3

Uvedená ustanovení byla porušena tím, že nebyly předepsaným způsobem doloženy uskutečněné výdaje ve výši 83 060,20 Kč. Z toho například za:

- demontáž výstavy M. Kunce (dopravu, skládku, demontážní a projekční práce) ve výši 22 300,- Kč;

- nákup náhradních dílů na systém Terra v celkové výši 12 148,90 Kč;
- montáž parket ve výši 10 056,- Kč;
- přípravy a realizaci cest prezidenta republiky v úhrnné částce 38 395,40 Kč;
- obědy ve výši 160,- Kč (část z celkové faktury), které byly uhrazeny před realizací předmětu plnění.

K bodu 4

Předepsané náležitosti účetních dokladů dle uvedených ustanovení chyběly u:

- výdajů z vyúčtování služebních cest pracovníků Kanceláře;
- výdajů při proplácení pohoštění, faktur za stravné a poskytnuté služby při zajišťování a realizaci pracovních cest prezidenta, kde u účetních dokladů chybí rozpisy poskytnutých služeb, data uskutečnění plnění, označení dodavatelů, počty zúčastněných osob apod. Jednalo se například: - o účetní doklady odboru protokolu - VPD (výdajový pokladní doklad) 111/93 ve výši 209,50 Kč, odboru informačních systémů - VPD 528/93 ve výši 400,- Kč, VPD 499/93 ve výši 334,50 Kč, VPD 640/93 ve výši 422,20 Kč, Vojenské kanceláře - VPD 33/93 na 352,- Kč, VPD 156/93 na 435,80 Kč, VPD 319/93 ve výši 499,10 Kč;
- proplácení výdajů za pohoštění a občerstvení v celkové výši 3 590,- Kč, které předložil k proplácení pracovník Kanceláře za pracovní cestu prezidenta do Frýdku-Místku a do Českého Těšína (z toho 3 388,10 Kč bylo vyplaceno na základě čestného prohlášení pracovníka bez dalších dokladů, přičemž v čestném prohlášení chybí datum, kdy se akce uskutečnila, kdy a kolika osobám bylo pohoštění v jednotlivých zařízeních poskytnuto);
- proplácení smlouvy o dílo uzavřené dne 5. 10. 1992 v celkové výši 8 550,- Kč;
- zpracovávání měsíčních mezd pracovníků Kanceláře (chybělo průkazné doložení skutečně odpracované pracovní doby) bylo způsobeno tím, že čerpaná dovolená na zotavenou byla proplácena opožděně).

K bodu 5

Kancelář porušila předepsané postupy stanovené směrnici pro inventarizace v níže uvedených případech:

- z hmotného investičního majetku nebyla k 30. 4. 1993 do inventarizace zahrnuta stavba krytu CO, přestože je k uvedenému datu vedena v účetní evidenci na účtu 021 - budovy, haly a stavby v celkové hodnotě 38 213 382,- Kč;
- k datu inventarizace nebyla provedena inventura stavu pohledávek a závazků Kanceláře vedených na podrozvahových účtech tř. 97 - 99 a inventarizace cenin vedených na účtu 995 - přísně zúčtovatelné tiskopisy v celkové hodnotě 26 450 322 Kč;
- v inventurních soupisech movitého majetku nebyly v odd. autoprovozu uvedeny 3 osobní automobily, které byly v letech 1991 a 1992 předány Kancelářem jako dar a v době inventarizace byly v majetku Kanceláře;

- do inventarizace hospodářských prostředků k 30. 4. 1993 odd. autoprovozu byl zahrnut i osobní automobil v pořizovací hodnotě 1 631 720,- Kč, přestože uvedené vozidlo bylo již 8. 1. 1993 prodáno obchodní společností;
- ve třech inventurních soupisech (č. 27, č. 40 a č. 65) nebyly uvedeny všechny zápůjčky obrazů uskutečněné na základě písemné smlouvy o dočasném užívání;
- v inventurních soupisech nemovitého majetku ("budovy") nebyly do inventur zahrnuty všechny hospodářské prostředky. Chyběly např. inv. č. 15 - Prašný most, inv. č. 40 - Mokrovy domy, inv. č. 84 - obytný dům čp. 188a, inv. č. 77 - obytný dům čp. 49, inv. č. 87 - kancelář správy zahrad a další;
- Ústřední inventarizační komisí zjištěný inventarizační rozdíl pozemků a trvalých porostů ve výši 643 469,- Kč neodpovídal skutečnosti, neboť skutečné stavy pozemků a porostů nebyly s jednotlivými účty vůbec porovnány;
- do operativní evidence hospodářských prostředků Kanceláře byla zařazena pouze kopie Svatováclavské koruny, ostatní díla souboru kopií korunovačních klenotů v hodnotě 280 900,- Kč nebyla do operativní evidence převzata a předměty nebyly při inventuře k 30. 4. 1993 inventarizovány.

K bodu 6

Uvedený zákaz byl porušen tím, že za kontrolované období nebylo provedeno zaúčtování poskytnutých náhrad ze smluvního pojištění motorových vozidel ve výši 1 356 540,- Kč. Veškeré plnění za poškození vozidel bylo poskytováno k dobru opravářské firmy, se kterou byla uzavřena v tomto smyslu neoprávněně dohoda.

K bodu 7

Kancelář porušila uvedené ustanovení tím, že vedle proplacené náhrady mzdy neoprávněně vyplatila pracovníkům za dobu, kdy čerpali dovolenou na zotavenou, příplatky za vedení ve výši 3 062,- Kč.

K bodu 8

Uvedené nařízení porušila Kancelář nesprávným zařazením pracovníka do vyššího platového stupně, nesprávným stanovením započitatelné praxe, neoprávněným přiznáním platového tarifu ve vyšším platovém stupni a neoprávněným vyplacením doplatku mzdy. V této souvislosti použila neoprávněně rozpočtové prostředky ve výši 5 393,- Kč. Čtrnácti zaměstnancům Kanceláře byl neoprávněně přiznán a proplácen osobní příspěvek od prvního dne trvání pracovního poměru bez povolené výjimky, celková výše neoprávněně vyplaceného příplatku dosáhla 64 140,- Kč.

K bodu 9

Kancelář porušila uložené povinnosti tím, že

- hmotný investiční majetek nebyl oceňován, do hlavní knihy budov a pozemků a na evidenční karty byl

- zapsán bez požadovaných identifikačních údajů (např. u obytných domů čp. 91, 193, 194, 195 a dalších, chybí údaje o způsobu nabytí, zastavěné ploše a čísla inventarizačních karet pozemků);
- hmotný investiční majetek je na evidenčních kartách veden v mnoha případech pod inventárním číslem, které v knize budov a pozemků má jiný objekt;
- v souboru evidenčních karet se vyskytují i karty vztahující se k majetku, který není zachycen ani v účetní evidenci, ani inventarizací;
- bez ocenění a zapsání do evidence majetku byla uvedena do provozu 3 darovaná osobní vozidla.

K bodu 10

Předepsaný postup nebyl dodržen v následujících případech:

- pro neupotřebitelnost bylo vyřazeno 8 televizorů v celkové pořizovací ceně 82 760,- Kč. Záznam o likvidaci hospodářských prostředků uvádí odprodej Kovošrotu Praha, přestože tento podnik použité televizory nevykupuje. Jako doklad o prodeji majetku je přiložena příjemka Sběrných surovin na "ocel lehkou". Tato příjemka je zároveň dokladem o fyzické likvidaci majetku i v dalších případech;
- spisem ze dne 19. 3. 1993 byl navržen k likvidaci havarovaný osobní automobil, přestože již byl dne 8. 1. 1993 prodán;
- návrhy na vyřazení majetku pro neupotřebitelnost byly vypracovány i v případech, kdy se nejednalo o neupotřebitelnost, ale o ztrátu předmětů.

K bodu 11

Uvedené ustanovení bylo porušeno neoprávněnou úhradou dodavatelské faktury ve výši 93 750,- Kč za "zpracování ověřovací studie dispozičních a kapacitních možností využití Salmovského a Schwarzenberského paláce" z prostředků systémové investiční dotace, přestože uvedená akce nebyla uvedena v jejím rozpoisu.

K bodu 12

V rozporu s uvedeným usnesením vlády byly stanovené termíny plněny takto:

Přestože státní rozpočet schválila ČNR dne 19. 12. 1992, Kancelář ukončila práce na rozpisu rozpočtu dne 28. 1. 1993 (spisy č. j. 400010/93 a 400358/93), rozpis rozpočtu nabytí platnosti podpisem vedoucího Kanceláře dne 8. 2. 1993 a příslušní ředitelé odborů obdrželi schválený rozpis rozpočtu výdajů na rok 1993 ve dnech 11. a 12. 2. 1993.

Přehled o rozdělení investičních prostředků, schválený ředitelem příslušného odboru Kanceláře dne 1. 2. 1993 (č. j. 400382/93), byl na MF doručen dne 2. 2. 1993.